

KLEINE ZOOGDIEREN IN NOORDWEST-OVERIJSSSEL

EEN VOORWOORD

Voor u ligt een extra dik themanummer van Zoogdier. Het is bijna uitsluitend gewijd aan kleine zoogdieren, en gaat vooral over één regio, in dit geval Noordwest-Overijssel.

Kleine zoogdieren vormen geen strikt gedefinieerde groep. Er is geen overeenstemming over welk gewicht (van de volwassen dieren) de grens tussen kleine en middelgrote zoogdieren vormt. Sommige auteurs beperken de term tot spitsmuizen, ware muizen en woelmuizen. Anderen nemen er ook slaapmuizen, mollen en wezels bij. De naam van de groep duidt er in ieder geval op dat het geen grote dieren betreft. Onder kleine zoogdieren worden in dit themanummer daarom alle soorten verstaan die regelmatig in Longworth live-traps (inloopvallen) gevangen worden. Je moet namelijk behoorlijk klein zijn om in zo'n val te kunnen kruipen.

De aanleiding voor dit bijzondere nummer is het onderzoek dat de VZZ in 1997 heeft uitgevoerd voor diverse (Overijsselse) organisaties. Bij de VZZ bestond al enige tijd zorg over het lot van de noordse woelmuis in dit deel van zijn verspreidingsgebied. Deze zorg werd gedeeld door de opdrachtgevers: regio Oost van de Directie Natuurbeheer van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de provincie Overijssel, het Nationaal Park De Weerribben en de Vereniging Natuurmonumenten. De opdrachtgevende beherende organisaties wilden echter ook graag betere handvatten hebben om in het beheer rekening te kunnen houden met kleine zoogdieren. Na enig overleg bleek dat beide onderzoeksvragen te combineren waren, waarna gestart kon worden. Voor de begeleiding van de studie werd het DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek ingeschakeld. Voor de uitvoering van het werk werden Maurice La Haye en Alexandra Haan aangetrokken. Beiden hebben een grote ervaring met het vangen van kleine zoogdieren. De studie was daarmee in goede handen en is ook prima uitgevoerd.

De resultaten van het veldonderzoek vormen de kern van dit themanummer. Alexandra Haan beschrijft de zoogdierenfauna van de Noordwestoverijsselse moerasgebieden. Maurice La Haye laat zien hoe de samenhang is tussen beheer en het voorkomen van kleine zoogdieren in de moerasgebieden. Naast deze artikelen zijn er nog twee opge-

nomen, die overigens allebei (voor een deel) gebaseerd zijn op de resultaten van het onderzoek van Alexandra en Maurice. Ton Bode beschrijft de kleine zoogdierenfauna van de regio op basis van de gegevens die door de zoogdierenwerkgroep Overijssel zijn verzameld voor hun recent verschenen atlas. Hij vergelijkt ook de resultaten van vallenonderzoek met de gegevens afkomstig uit braakballenonderzoek. Maurice La Haye en Piet Bergers gaan in hun artikel na hoe met de kleinst mogelijke moeite kan worden vastgesteld welke soorten kleine zoogdieren in een groot moerasgebied leven. Dit verhaal vormt tevens het derde deel van de serie over het inventariseren van kleine zoogdieren.

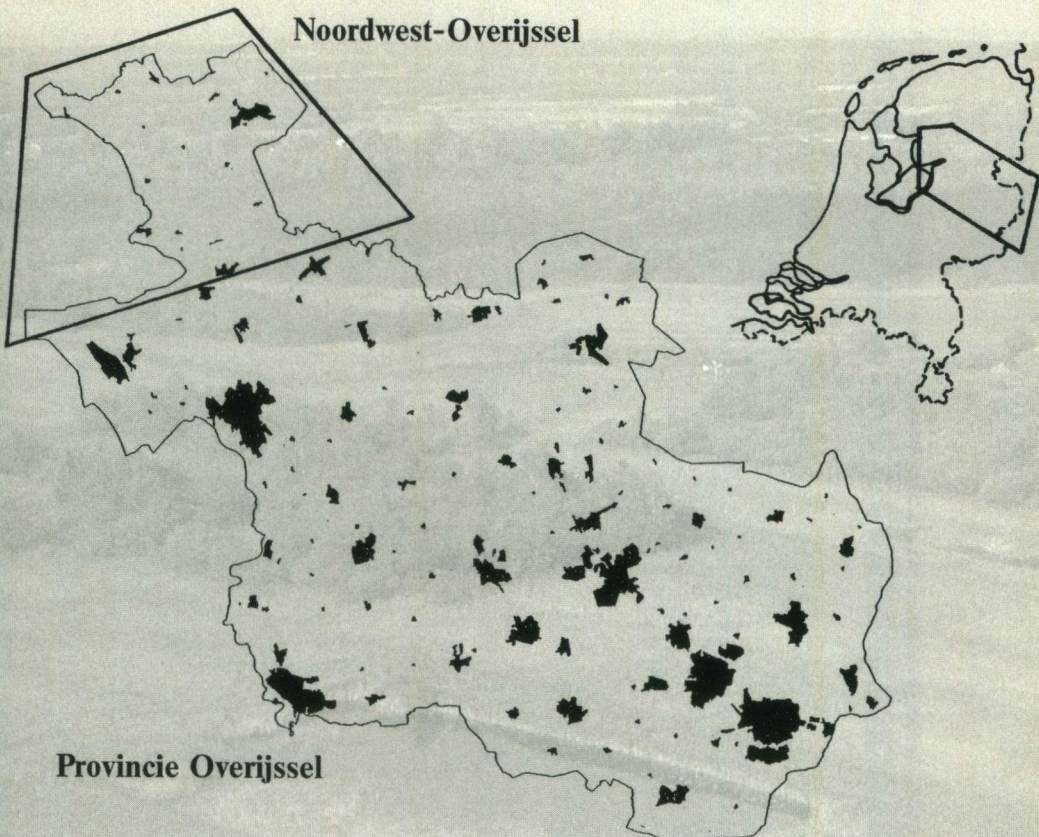
Het onderzoek in Noordwest-Overijssel had niet plaats kunnen vinden zonder de hulp van de beheerders in De Wieden en de Weerribben: P. Verbij, B. Blauwbroek, W. Miedema (allen Vereniging Natuurmonumenten) en J. Bredenbeek (Staatsbosbeheer). Financiers waren de provincie Overijssel, het Nationaal park Weerribben, het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie regio Oost en de Vereniging Natuurmonumenten.

In deze aflevering van Zoogdier vindt u verder een pleidooi voor het uitzetten van noordse woelmuizen. Ook de otter en zijn toekomstige herintroductie in Noordwest-Overijssel komen aan bod. Tenslotte bevat dit nummer een interview met 'Sporen-Annemarie'.

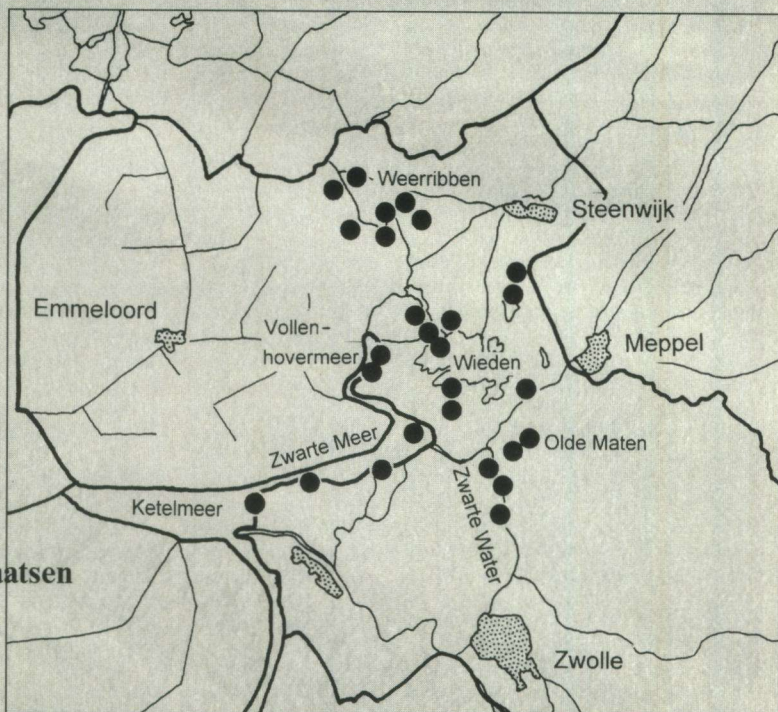
Ik hoop dat u veel plezier zult beleven aan dit speciale nummer, maar meer nog hoop ik dat de resultaten van het onderzoek in de beheerspraktijk toegepast zullen worden. En tot slot hoop ik dat de voortschrijdende kennis over het inventariseren van kleine zoogdieren er toe zal leiden dat er nog veel meer bruikbaar onderzoek zal worden uitgevoerd, ook door u. Neem eens contact op met de veldwerkgroep of een lokale natuurclub. Het is de moeite waard en erg leuk.

Piet Bergers

Noordwest-Overijssel



Provincie Overijssel



Vangplaatsen